

Nr 136

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring; given Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

SVEN ASPLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ett slopande av kravet på särskild framställning från den som fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst för att nedsättning av avgiften till sjukförsäkringen skall ske.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1972.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom förordnas, att 11 kap. 4 §, 16 kap. 6 § samt 19 kap. 1 och 6 §§ lagen (1962: 381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

4 §

Till grund för beräkningen av inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete under visst år skall läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt avseende nämnda år. Avser taxeringen beskattningsår som ej sammanfaller med kalenderår, skall inkomst under beskattningsåret anses hava åtnjutits under det kalenderår, som närmast föregått taxeringsåret.

Närmare bestämmelser rörande beräkningen av inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete beslutas av Konungen med riksdagen.

Angående beräkningen av inkomst av anställning för försäkrad, som är bosatt utomlands eller som eljest avses med förbindelse enligt 2 § *sista* stycket eller som har att erlagga sjömansskatt, stadgas särskilt.

Angående beräkningen av inkomst av anställning för försäkrad, som är bosatt utomlands eller som eljest avses med förbindelse enligt 2 § *tredje eller fjärde* stycket eller som har att erlagga sjömansskatt, stadgas särskilt.

16 kap.

6 §

Vad i 1 § första, andra och *sista* styckena, 2 §, 3 § första stycket samt 5 § andra och *sista* styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ökning av förtidspension.

Vad i 1 § första, andra och *fjärde* styckena, 2 §, 3 § första stycket samt 5 § andra och *sista* styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ökning av förtidspension.

Ändring av pension i andra fall än i första stycket sägs skall gälla från och med månaden näst efter den varunder anledning till ändringen uppkommit.

Vad i denna paragraf stadgas skall ej äga tillämpning i fråga om ändring av pension i anledning av förändring av basbeloppet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 kap.

1 §¹

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlægga avgift dels till sjukförsäkringen, dels till försäkringen för tilläggspension.

Avgift till sjukförsäkringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till trehundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till trehundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Vad gäller sjukförsäkringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkesskadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje el-

¹ Senaste lydelse 1967: 206.

Nuvarande lydelse

2 § *sista* stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Föreslagen lydelse

ler fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Om redares avgift för lön till vissa sjömän stadgas särskilt.

6 §²

Sjukförsäkringsavgift fastställs av riks-försäkringsverket efter den allmänna försäkringskassans hörande. Sådan avgift utgår för varje avgiftspliktig med visst belopp i hela kronor, varvid öretal bortfaller.

Avgift avseende utgifter för sjukvårdersättning beräknas för hela året, avgift avseende utgifter för grundsjukpenning för varje månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass och avgift avseende utgifter för tilläggsjukpenning för varje månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass nr 3 eller högre sjukpenningklass.

Avgifterna avseende utgifter för sjukvårdersättning, grundsjukpenning och tilläggsjukpenning skola var för sig vara avvägda så, att de i förening med andra medel som äro tillgängliga för motsvarande del av försäkringen förslå till bestridande av den allmänna försäkringskassans utgifter för den delen samt till förvaltningskostnader och erforderlig fondering.

Avgifterna avseende utgifter för sjukvårdersättning och grundsjukpenning skola var för sig vara lika stora för samtliga avgiftspliktiga försäkrade i den allmänna försäkringskassan. Försäkrads avgifter för dessa ändamål må för år räknat tillsammans icke överstiga ett belopp motsvarande en tiondel av hans till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst vid taxering året närmast efter det år sjukförsäkringsavgiften avser. I första hand nedsättes avgiften avseende utgifter för sjukvårdersättning.

Avgifterna avseende utgifter för tilläggsjukpenning skola, till den del sådan sjukpenning svarar mot inkomst av anställning, vara lika stora för alla försäkrade i den allmänna försäkringskassan, som med avseende på sådan inkomst tillhöra samma sjukpenningklass. Till den del tilläggsjukpenning svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete skola avgifterna vara lika stora för samtliga försäkrade i kassan, för vilka den nämnda delen av sjukpenningen är lika stor och för vilka försäkringen är lika i fråga om karenstid.

Är försäkrad på grund av vad i 4 kap. 3 § stadgas vid ingången av månad, för vilken avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller

² Senaste lydelse 1971: 274.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

tillägssjukpenning skall utgå, icke berättigad till sjukpenning för minst nittio dagar, nedsättes avgiften till hälften av det belopp, vartill den eljest skolat uppgå. Har försäkrad under visst år uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958: 295) om sjömansskatt, skall sådan avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tillägssjukpenning, som hänför sig till samma år, nedsättas med en tolfedel för varje period om trettio dagar, för vilken sådan lön eller gottgörelse uppburits. Avgift avseende utgifter för tillägssjukpenning skall icke erläggas av den som uppburit sådan lön eller gottgörelse om vid taxering året närmast efter det år avgiften avser icke för honom beräknats till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst.

Den som fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst *må, om han senast två månader efter tjänstgöringens slut gjort framställning därom hos den allmänna försäkringskassan, befrias* från avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tillägssjukpenning för varje hel månad av tjänstgöringstiden.

Den som fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst *är befriad* från avgift avseende utgifter för grundsjukpenning eller tillägssjukpenning för varje hel månad av tjänstgöringstiden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade bestämmelser om nedsättning av värnpliktigs sjukförsäkringsavgift m. m.* och anför.

Den som är försäkrad enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring (AFL) och inskriven i allmän försäkringskassa är i princip skyldig att erlägga sjukförsäkringsavgift. I sjukförsäkringsavgiften ingår som en del post en avgift som avser försäkringskassans utgifter för sjukpenning. Denna avgift tas i princip ut av alla sjukpenningförsäkrade, dvs. alla som har inkomst av förvärvsarbete överstigande 1 800 kr. per år eller omfattas av den s. k. hemmakeförsäkringen. Avgift utgår för varje månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass. En sjukpenningförsäkrad person som fullgör tjänstgöring som värnpliktig eller har vapenfri tjänst kan emellertid befrias från avgiften för varje hel månad av tjänstgöringstiden (19 kap. 6 § sista stycket AFL). Detta hänger samman med att sjukpenningförsäkringen är vilande under tid för värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst (3 kap. 15 § AFL). För avgiftsbefrielse krävs att den försäkrade gör framställning hos försäkringskassan inom två månader från tjänstgöringens slut.

Frågan om ett förfarande som skall möjliggöra avgiftsbefrielse utan särskild framställning har övervägts inom RAFA-utredningen, dvs. den av riksförsäkringsverket och statskontoret gemensamt bedrivna utredningen kring rationaliseringsfrågor inom den allmänna försäkringens administration. Övervägandena har – mot bakgrunden bl. a. av att värnpliktsverket fr. o. m. inkallelserna den 1 juni 1971 infört ADB-registrering av de värnpliktiga – lett till förslag till en nyordning som innebär bl. a. följande.

Från sitt ADB-system lämnar värnpliktsverket uppgift om värnplikts-tjänstgöringens första och sista dag till riksförsäkringsverket. På liknande sätt får riksförsäkringsverket uppgifter om tid för vapenfri tjänst från arbetsmarknadsstyrelsen som på detta område svarar för registerföringen. Riksförsäkringsverket, som ombesörjer uträkningen av sjukförsäkringsavgifter för försäkringskassornas räkning, beaktar de in-

komna uppgifterna vid avgiftsuträkningen utan att någon framställning från den försäkrade behövs.

Riksförsäkringsverket, som har inhämtat att värnpliktsverket och arbetsmarknadsstyrelsen inte har något att erinra mot att tillämpa den nu beskrivna ordningen, har mot bakgrunden av det anförda föreslagit att det krav på särskild framställning från den värnpliktige som nu gäller för nedsättning av sjukförsäkringsavgiften skall slopas genom ändring i 19 kap. 6 § sista stycket AFL.

Med den nya ordningen vinner man en angelägen förenkling för de värnpliktiga. Man kommer också ifrån de rättsförluster som med nuvarande ordning kan inträffa på grund av den enskildes förbiseende eller bristande kunskaper om författningsbestämmelserna. Jag förordar att det framlagda förslaget genomförs.

I detta sammanhang vill jag föreslå ytterligare några smärre ändringar i AFL av rent lagteknisk karaktär.

Två ändringar avser 11 kap. 4 § och 19 kap. 1 §. De betingas av den ändring som år 1970 gjordes i 11 kap. 2 § (1970: 186). Den då gjorda ändringen innebar att paragrafen, som tidigare innehållit tre stycken, kompletterades med ytterligare två. Hänvisningarna i 11 kap. 4 § och 19 kap. 1 § till sista stycket i 11 kap. 2 § bör på grund härav ändras till att avse paragrafens tredje och fjärde stycken, som numera innehåller de med hänvisningarna åsyftade bestämmelserna.

En ändring slutligen avser 16 kap. 6 §. Paragrafen innehåller hänvisning till bl. a. sista stycket i 1 § samma kapitel. Efter tillägg som skett 1969 (1969: 206) består 1 § av fem stycken. De bestämmelser som åsyftas med hänvisningen i 6 § finns i fjärde stycket. Hänvisningen bör ändras i enlighet med detta.

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1972.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom socialdepartementet upprättat förslag till *lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

